

PARTICIPACIÓ DE LA FCBB AL PROJECTE EUROPEU CULTURA 2000

"Play with your heart; share your culture"
(*"Juga amb el teu cor, comparteix la cultura"*)

El projecte

L'any 2001 va néixer l'Associació Europea de Jocs i Esports Tradicionals integrada per diferents institucions que pretenen estudiar, conèixer i aplicar aquest tipus de pràctiques. Des d'aquesta associació es va presentar un projecte interregional a la Unió Europea que finalment va ser becat. Cal dir que és el primer projecte europeu d'aquestes característiques que atorga la Unió Europea al voltant dels jocs i esports tradicionals.

Hi han participat 6 països diferents; 10 regions europees; l'Associació Europea de Jocs i Esports Tradicionals (amb 34 membres, 11 països europeus i 23 regions europees); la Federació Internacional de Lluites Celtaes (12 federacions i 9 països europeus). Catalunya hi participa amb tres organismes coorganitzadors: INEF de Catalunya (Centre de Lleida); Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC Departament de Cultura); **Federació Catalana de Bitlles i Bowling** i cinc socis: la Secretaria General de l'Esport, els IES Flix i Viella Vall d'Aran, el Museu d'Urgell a Tàrrrega i el Col·legi Oficial de Llicenciats en Educació Física de Catalunya (el COPLEFC).

Hi han intervingut 9 entitats coorganitzadores (Catalunya: Federació Catalana de Bitlles i Bowling, CPCPTC, INEFC; Aragó: Museu de Jocs i Esports Tradicionals (Campo, Osca); Santander: Federació Càntabra de Bolos; França: FALSAB (Confederació de federacions d'esports tradicionals de la Bretanya), FDFR32 (Federation departementale des Foyers Ruraux du Gers, Midi-Pyrénées); Bèlgica: VVC (Vlaamse Volssportcentrale, centrale flamande de jeux traditionnels); Portugal: ODIANA (Associação para o Desenvolvimento do Baixo Guadiana regió del Baixo Guadiana).

Es tracta d'un projecte anual (1/11/2005 – 31/10/2006) amb un pressupost al voltant de 215.000 euros, subvencionats en un 47,37% per la Unió Europea.

Objectius

- . Inventariar els jocs i esports tradicionals d'adults en 13 regions europees: Catalunya, Aragó, Cantàbria, Galícia, Illes Canàries, Múrcia i València (Espanya), Flandes (Bèlgica), Bretanya, Midi-Pyrénées (França), Aosta (Itàlia), Algarve, Baixo Guadiana (Portugal) i Poznan (Polònia).
- . Analitzar les seves principals característiques com a manifestacions socioculturals que responen a diferents models d'organització institucional (federacions, associacions, centres educatius, turístics, museus...).
- . Identificar les pàgines web i filmacions sobre jocs i esports tradicionals existents en les regions participants.
- . Desenvolupar diferents activitats formatives i recreatives que afavoreixin el treball en xarxa, la sensibilització i l'intercanvi de coneixements i experiències a partir dels jocs i esports tradicionals (edició d'un CD d'imatges de jocs i esports tradicionals; elaboració d'una pàgina web; organització d'un congrés internacional i festival-exhibició de jocs i esports tradicionals d'Europa a Santander, al setembre de 2006; publicació d'un llibre i d'articles en revistes especialitzades).

Resultats globals de l'inventari de jocs i esports tradicionals

La direcció científica de tot el projecte, a càrrec de Pere Lavega (INEFC, Lleida) ha presentat els resultats següents:

S'han localitzat 297 jocs i esports d'adults que s'estiguin jugant en aquests moments.

- Es tracta de jocs individuals de caràcter competitiu, es cerca distingir qui guanya i qui perd (bitlles, curses, jocs de llançament, de transport d'objectes...)
- Els jocs es juguen sobretot amb grups masculins (39%) i també amb mixtos (homes i dones junts) (39%).
- Són jocs jugats només per adults en un 53% i també amb grups en què els protagonistes juguen tots junts amb jugadors de diferents edats (adults i gent gran; adults i població infantil).
- Es realitzen fonamentalment (75,4%) sense líder o capità.
- Molts d'aquests jocs i esports tradicionals s'estan transformant en esports regionals.
- Quan esdevenen esports llavors sobretot són jugats per homes o homes i dones per separat.
- Quan encara no són esport es tracta de jocs jugats per homes i dones a la vegada. Llavors és important actuar cooperant sense que el resultat tingui importància.
- Les famílies de jocs més presents són: jocs de bitlles (40,7%), jocs de llançament de precisió (32,7%), curses (pedestres, aquàtiques) 15,3%, jocs de pilota (5%), jocs de boles grans (petanca, bola nantesa, bola canària, bola bretona, Krulbol belga...) (5%), jocs de lluita (6%).

Participació de la Federació Catalana de Bitlles i Bowling

La FCBB ha participat activament en cada etapa del projecte:

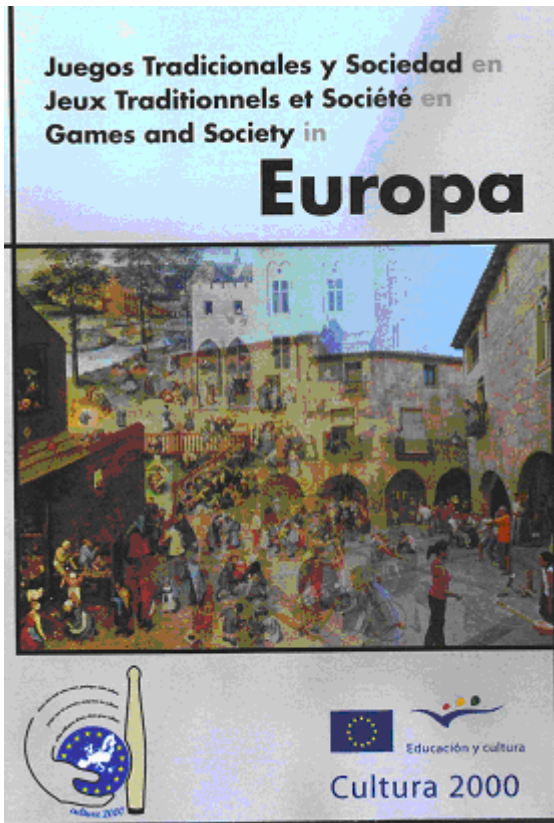
1) Elaboració del projecte: reunió a Campo (Ribagorça, Osca, setembre 2004).

Participants en la reunió de Campo. *Diario del Alto Aragón* 3/10/2004

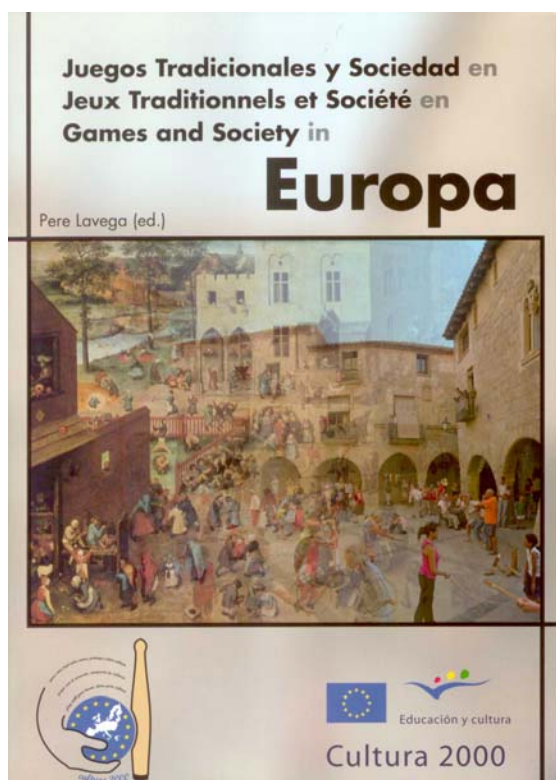
2) Inventari dels jocs i esports tradicionals: tramesa de l'enquesta per a l'inventari dels jocs tradicionals dels adults a Catalunya als 116 clubs de bitlles federats i encàrrec a Pere Lavega de la tasca d'inventari i anàlisi de dades (desembre 2005 - gener 2006).

3) Aportació de material per a l'edició d'un CD de jocs tradicionals (febrer 2006). El DVD té una durada de 20 minuts i mostra la diversitat de les famílies de jocs tradicionals de les regions i països que han participat al Projecte Cultura 2000 (jocs quotidians, jocs festius, jocs esportivitzats).

4) Coordinació de l'edició del llibre "Juegos tradicionales y sociedad en Europa..." juntament amb Pere Lavega. Encàrrec de l'edició a la impremta Grafi Car. Traducció dels resums de tots els articles al català (maig-setembre de 2006). Tiratge 1000 exemplars.

El llibre tracta en la primera part, els jocs i esports tradicionals europeus des d'una visió contextualitzada, en la segona part, fa una aproximació sociocultural als jocs i esports tradicionals d'Aragó, Midi-Pyrénées, Baixo Guadiana, Bretanya, Cantàbria, Catalunya, Flandes, Illes Canàries, Múrcia, Polònia i València, en la tercera part tracta de la formació en els jocs i esports tradicionals, el Projecte Madera de Ser (Cantàbria), la Fescat i altres projectes de formació permanent (Catalunya). Finalment, planteja el tema tradició i modernitat en els jocs i esports tradicionals, reptes per a la Europa multicultural del segle XXI.

Al llibre conviuen el castellà, el francès i l'anglès com a llengües principals i s'ha fet un esforç de traducció dels resums i les paraules clau de cada article al castellà, francès, anglès, bretó, flamenc, occità, portuguès i català.

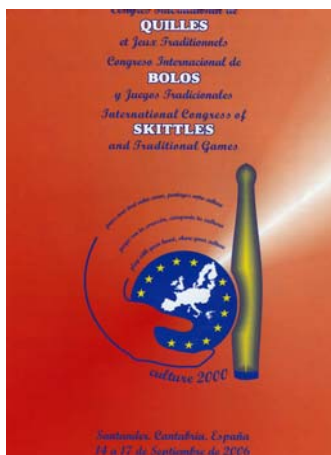
5) Organització del Seminari de treball de coordinació final del projecte a Lleida juntament amb Pere Lavega. Coordinació de l'estada i de les sessions de treball, visita als Castellans i demostració del joc de bitlles catalanes.

Fernando Maestro (Museo de Juegos Tradicionales de Campo), Pere Lavega (INEFC Lleida), Rosa Ricart (FCBB), Ángel Cañizal i Fernando Diestro (Federación Cántabra de Bolos), Joan Ricart (FCBB), Anne Boulanger (Fédération des Foyers Ruraux de Gers), Guy Jaouen (FALSAB) i bitllaires del Club de Bitlles El Soleràs.

6) Congrés de Santander.

Joan Ricart va intervenir en la taula rodona “Models d’organització dels jocs tradicionals” (José Manuel Iglesias, Universidad de Cantabria – Federación Cántabra de Bolos, president. També hi van participar: Fernando Diestro (FCB), Guy Jaouen (FALSAB i AEJST) i Fernando Maestro (Museu de Campo)). El president de la **Federació Catalana de Bitlles i Bowling** va explicar principalment el procés que va seguir el joc de bitlles per convertir-se en un esport federat (15 de setembre).

Jean Fulcrand, president de la Fédération Française de Bowling et Sports Quilles, i Joan Ricart, president de la Federació catalana de Bitlles i Bowling

Quatre joves bitllaires van participar en l'**exhibició del joc de bitlles catalanes** a la Magdalena, en un espai dedicat a la demostració de 70 jocs tradicionals d'arreu (15 i 16 de setembre).

Josep Farre i Sandra Paradell del Club de Bitlles la Llacuna,
Ernest Darder i Carlota Costa del Club de Bitlles Els Cremats de Monràs

Lliurament d'un joc de bitlles catalanes a la Federación Cántabra de Bolos.

7) Elaboració d'una fitxa sobre el joc de bitlles catalanes (en castellà, francès i anglès) per a l'inventari que apareix a la pàgina web de l'AEJST (octubre de 2006).

(<http://www.jugaje.com/es/culture2000/catalogne.php>)

Balanç

La FCBB s'ha sumat, doncs, al protagonisme de Catalunya en tot el procés d'aquest projecte europeu, des de la direcció científica (INEFC Lleida), que va coordinar totes les accions científiques, va analitzar les dades i va valorar els principals resultats; la creació de la base de dades (CPCPTC), que va elaborar el programa informàtic, en diferents llengües europees per tal d'unificar les tasques de tots els grups; en l'inventari dels jocs i esports tradicionals (CPCPTC, la Federació Catalana de Bitlles i Bowling, l'INEFC, la Secretaria General de l'Esport, el Museu d'Urgell, l'IES Flix, i l'IES Viella); els seminaris entre els grups de treball i la publicació del llibre amb els resultats (Pere Lavega i Federació Catalana de Bitlles i Bowling); fins a presidir la part científica (INEFC-Lleida) i participar activament en el congrés internacional de jocs i esports tradicionals a Santander. En aquest congrés es van mostrar els resultats de les accions realitzades i es va lliurar a tots els inscrits el llibre que recull les dades de l'estat dels jocs tradicionals en els diferents països i regions participants.

El Congrés de Santander va tenir força transcendència: una alta participació (331 d'Espanya i 103 de la resta d'Europa: 80 de França, 9 d'Itàlia; 5 de Portugal, 3 d'Escòcia, 3 de Bèlgica, 2 de Polònia, 1 de Suïssa; i també 2 de Brasil i 1 de Tunísia); important presència en el món educatiu ja que el 34% dels assistents eren docents i 10 % estudiants universitaris (el congrés estava reconegut acadèmicament per diferents universitats europees, entre les quals la Universitat de Lleida); es van presentar ponències, taules rodones, comunicacions pòsters i comunicacions tallers i un festival-tallers de 70 modalitats de jocs i esports tradicionals de les regions participants.

Els objectius del projecte inicial es van complir amb escreix. La Federació Catalana de Bitlles i Bowling va ser present en el desenvolupament de cada pas d'aquest ambiciós projecte. Aquesta oportunitat ha permès la projecció exterior de les bitlles catalanes, la creació d'eines de reflexió, estudi i difusió de jocs tradicionals europeus en diversos formats, tenint present la diversitat lingüística i cultural europea.